

Nr 127.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensioner åt fodermarsken K. V. Gustafsson och räknebiträdet A. K. E. Borén samt årligt understöd åt änkan S. V. Holmstedt och hennes dotter; given Stockholms slott den 14 februari 1920.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

1:o

att fodermarsken vid Flyinge hingstdepå Karl Vilhelm Gustafsson må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder sin befattning vid nämnda hingstdepå, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av ettusen kronor;

2:o

att räknebiträdet vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt Agnes Karolina Elisabet Borén, född Leczinsky, må från och med månaden näst efter den, i vilken hon avgår från sin anställning vid anstalten, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor; samt

3:o

att avlidne lantmateriauskulanten Sven Otto Emanuel Holmstedts änka Sigrid Vilhelmina Holmstedt, född Lundahl, samt makarnas minder-
Bihang till riksdagens protokoll 1920. 1 saml. 105 häft. (Nr 127.)

åriga dotter Birgit må från och med den 1 januari 1920 å allmänna indragningsstaten uppbära årliga understöd, änkan med 500 kronor, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, samt dottern med 200 kronor till utgången av det år, varunder hon uppnått 18 års ålder.

De till dessa ärenden hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14
februari 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
HOLMQUIST,
OLSSON.

Departementschefen, statsrådet Petersson anförde:

1:o.

Med skrivelse den 31 december 1919 har stuteriöverstyrelsen överlämnat en till styrelsen ställd skrivelse, däri chefen för Flyinge hingstdepå anhållit, att styrelsen måtte utverka pension åt fodermarsken vid nämnda hingstdepå Karl Vilhelm Gustafsson. Tillika hava överlämnats dels ett åldersbetyg, utvisande att Gustafsson är född den 25 januari 1853, dels ock ett av hingstdepåns läkare utfärdat intyg, att Gustafsson sedan en längre följd av år lider av astma, att ingen utsikt finnes för denna sjukdoms botande, samt att sjukdomen är hinderlig för Gustafsson i utövandet av hans tjänsteåligganden och säkerligen inom kort tid kommer att göra honom fullständigt otjänstbar.

Stuteriöverstyrelsen har i sin skrivelse anfört huvudsakligen följande:

[1.]
Pension åt fo-
dermarsken K.
V. Gustafsson.

Gustafsson hade under 49 år eller alltsedan år 1870, då han antogs till stallgosse vid Ottenby dåvarande stuteri, varit i oavbruten tjänst dels vid nämnda stuteri, där han år 1885 förordnats till fodermarsk, och dels vid Flyinge hingstdepå, där han sedan år 1892 eller i 27 år bestritt fodermarskbefattningen. Hans nuvarande löneförmåner utgjorde 1,300 kronor kontant, vartill komme fri bostad om 3 rum och kök med bränsle, taxeringsvärderad till 225 kronor, samt fritt livré till ett årligt värde av omkring 90 kronor.

Gustafsson hade under denna sin långvariga tjänstetid städse ådagalagt ett i allo hedrande uppförande samt plikttroget och samvetsgrant skött sin tjänst, men vore nu i följd av ålder och obotlig sjukdom inom kort otjänstbar och sålunda urståndsatt att bidra till sitt uppehälle.

Befattningen som fodermarsk vid statens hingstdepå innebure, bland annat, förmanskap för samtliga vid depån anställda stallbetjänter.

Stuteriöverstyrelsen hade sig bekant, att vid tillmätande av pensioner åt med Gustafsson i fråga om tjänsteställning jämförliga befattningshavare pensionsbeloppet plägade bestämmas till ungefär två tredjedelar av de med den innehavda befattningen förenade avlöningsförmåner. Med hänsyn till Gustafssons synnerligen långvariga och pliktrogna arbete i statens tjänst har styrelsen hemställt, att åt honom måtte utverkas pension till ett belopp av 1,100 kronor att utgå från och med månaden näst efter den, varunder Gustafsson frånträder sin befattning vid hingstdepån.

Efter remiss har statskontoret den 2 februari 1920 avgivit utlåtande i ärendet och därvid förklarat sig icke hava annat att erinra mot stuteriöverstyrelsens framställning än att, då den del av Gustafssons avlöningsförmåner, varå vid beräkning av pension borde fästas avseende, syntes uppgå till omkring 1,500 kronor, pensionsbeloppet icke borde sättas högre än till 1,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

På grund av vad i ärendet blivit upplyst anser jag, att pension bör beredas Gustafsson. Beträffande pensionens storlek ansluter jag mig till statskontoret.

Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att fodermarsken vid Flyinge hingstdepå Karl Vilhelm Gustafsson må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder sin befattning vid

nämnda hingstdepå, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av ettusen kronor.

2:o.

Med skrivelse den 4 december 1919 har styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd skrift, däri räknebiträdet vid anstalten Agnes Karolina Elisabet Borén, född Leczinsky, anhållit, att en årlig pension måtte beredas henne till belopp av 600 kronor att utgå från den dag, hon avginge från sin befattning vid anstalten.

[2.]
Pension åt
räknebiträdet
A. K. E. Borén.

Vid ansökningen var fogat åldersbetyg, utvisande att sökanden är född den 19 oktober 1850.

Till stöd för sin framställning har sökanden anfört, att hon sedan år 1888 varit anställd som räknebiträde vid meteorologiska centralanstalten och senast i samma egenskap vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt. Då hennes nu 81-årige man, som från hösten år 1878 till samma tid år 1890 varit anställd såsom amanuens vid statens meteorologiska centralanstalt och därefter innehafvt befattning såsom överkontrollör vid betsockertillverkningen samt inalles i 30 år haft anställning i statens tjänst, icke åtnjöt någon pension, vore makarna hänvisade att leva av de besparingar till ringa belopp, vilka mannen avsatt under sin överkontrollörstid, samt den inkomst, sökanden uppbure från anstalten. Sökanden åberopar vidare, att vid ett föregående tillfälle pension beretts ett vid meteorologiska centralanstalten anställt räknebiträde, vilket fall vore likartat med sökandens.

Meteorologisk-hydrografiska anstalten har i sin skrivelse, med lovordande av sökandens långvariga tjänstgöring, tillstyrkt bifall till framställningen.

I en den 29 januari 1920 dagtecknad promemoria har chefen för meranämnda anstalt överdirektören A. Wallén upplyst, att sökanden, oavsett dyrtidstillägg, i avlöning uppburit för varje av åren 1915—1918 556 kronor och för år 1919 962 kronor 50 öre. Någon tjänstgöring inom anstalten hade sökanden ej haft utan hemarbete, bestående av medeltalsberäkning m. m. av meteorologiska observationsjournaler, varvid arvodet beräknats ackordsvis med visst belopp per station och månadsjournal. Att sökanden ej vunnit anställning såsom ordinarie biträde vid 1919 års början hade berott därpå, att hon icke sökt dylik plats;

hade hon gjort detta, hade det emellertid funnits flera biträden, vilka haft mer regelbunden tjänstgöring vid anstalten, som syntes hava bort befördras före henne.

Statskontoret har i utlåtande den 29 sistlidne januari anført, att då sökandens anställning icke vore förenad med tjänstgöringsskyldighet inom anstalten utan hade karaktär av hemarbete mot ersättning, som beräknades ackordsvis, det visserligen kunde synas i någon mån tveksamt, huruvida under sådana förhållanden pension av statsmedel borde beredas henne. Då emellertid dylikt arbete vid meteorologiska centralanstalten vid ett föregående tillfälle, såsom framginge av 1917 års riksdags beslut om pension åt räknebiträdet Engström, föranlett till beviljande av pension av statsmedel, syntes det statskontoret, som om icke heller i nu förevarande fall pension borde förvägras. Med hänsyn till sökandens tjänstetid och hennes inkomst av arbetet hos anstalten ansåge statskontoret anledning icke föreligga att i detta fall bereda högre pension än den som beviljats räknebiträdet Engström eller 400 kronor. På grund härav och med erinran att till detta pensionsbelopp under nuvarande förhållanden komme dyrtidstillägg, så att sammanlagda pensionsförmånen säkerligen komme att avsevärt överstiga vad sökanden begärt i pension, har statskontoret hemställt, det täcktes Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva, att sökanden måtte från och med månaden näst efter den, vari hennes anställning upphörde, under sin återstående livstid åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 400 kronor årligen.

Departementis-
chefen.

Oaktat sökandens anställning icke varit förenad med tjänstgöringsskyldighet inom den statsanstalt, åt vilken hon utfört sitt arbete, utan haft karaktär av hemarbete mot ersättning, anser jag mig böra i likhet med myndigheterna tillstyrka, att någon pension av statsmedel må beredas henne, desto mera som hennes långa arbete i det allmännas tjänst blivit särdeles väl vitsordat. Jag vill även erinra, att riksdagen år 1917 icke ställde sig avvisande mot beviljande av pension åt ett räknebiträde, anställt vid meteorologiska centralanstalten med enahanda arbetsuppgift som sökandens. Vidkommande den nu ifrågasatta pensionens belopp ansluter jag mig till vad statskontoret härom anført. Jag hemställer fördenskull, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att räknebiträdet vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt Agnes Karolina Elisabet Borén, född Leczinsky, må från och med månaden näst efter den,

i vilken hon avgår från sin anställning vid anstalten, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor.

3:o.

Med skrivelse den 10 januari 1920 har lantmäteristyrelsen överlämnat en till styrelsen ställd skrift, däri avlidne lantmäteriauskultanten Sven Otto Emanuel Holmstedts änka Sigrid Vilhelmina Holmstedt, född Lundahl, anhållit om pension till högsta möjliga belopp. Tillika hava överlämnats dels ett utdrag av vederbörande död- och begravningsbok, utvisande att mannen Holmstedt avlidit den 9 december 1919, dels ett åldersbetyg, utvisande att sökanden är född den 8 augusti 1889 och hennes enda barn, dottern Birgit, den 24 oktober 1917, dels ock utdrag av bouppteckningen efter Holmstedt, varav inhämtas, att behållningen i boet utgjorde 2,052 kronor 88 öre.

Lantmäteristyrelsen har i sin skrivelse anfört huvudsakligen följande.

Lantmäteriauskultanten Holmstedt, som varit född den 21 april 1887, hade konstituerats till lantmäteriauskultant den 29 juni 1909. Alltsedan den 13 juli sistnämnda år, då Holmstedt förordnats såom medhjälpare i tjänsten hos vice kommissionslantmätaren i Östergötlands län J. Stånggren, och till utgången av år 1918 hade han varit oavbrutet sysselsatt i utövandet av lantmäteriverksamhet. Härvid hade han tjänstgjort dels 3 år 3 ½ månader såsom biträde å länslantmäterikontor huvudsakligen vid arbete med uppläggande av jordregister, dels 3 ½ månader vid avvittringsverket i Västerbottens och Norrbottens län samt i övrigt, med undantag av kortare tider då han varit förordnad att uppehålla förstelantmätartjänst, såsom medhjälpare hos och vikarie för lantmätare, i vilken sistnämnda egenskap han på eget ansvar handlagt omkring 30 lantmäteriförrättningar. Under år 1919 hade han till följd av sjukdom varit oförmögen att tjänstgöra. Vid sin död hade han ägt att tillgodoräkna sig en total tjänstetid av 10 år 4 ½ månader. Han hade utövat en mångsidig och väl vitsordad verksamhet samt städse i och utom tjänsten förhållit sig väl.

Såsom icke ordinarie tjänsteman hade han ej varit delägare i civilstatens pensionsinrättning, och hans änka och barn ägde således icke uppbära pension från civilstatens änke- och pupillkassa.

Lantmäteristyrelsen funne sig i detta sammanhang böra erinra därom, att 1919 års lagtima riksdag medgivit, att änka och barn efter lantmäteriauskultanten E. G. Wennerström, som vid sin död räknat omkring ett år kortare tjänstetid än Holmstedt, skulle från och med

[3.]

Understöd åt
änkan S. V.
Holmstedt
och hennes
dotter.

månaden efter mannens död å allmänna indragningsstaten äga uppbära årligt understöd, änkan med 500 kronor, så länge hon förbleve i sitt änkestånd, samt vartdera av barnen 125 kronor till och med det år, under vilket de fyllde 18 år. Boets behållning hade i sistnämnda fall utgjort 3,949 kronor 25 öre. Styrelsen har hemställt, att åt sökanden och hennes dotter måtte utverkas pension till högsta möjliga belopp att utgå från och med den 1 januari 1920.

Efter remiss har statskontoret den 2 februari 1920 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att i förevarande fall syntes föreligga lika goda skäl för beredande av understöd som i fråga om änkan och barnen efter lantmäteriauskultanten Wennerström. Understödet till det minderåriga barnet syntes dock liksom enligt 1918 års lagtima riksdags beslut om understöd åt tillförordnade andre länsnotarien J. G. Söderströms änka och dotter skäligen böra bestämmas till 200 kronor årligen till utgången av det år, varunder dottern uppnått 18 års ålder.

I likhet med myndigheterna anser jag omständigheterna i förevarande fall tala för, att understöd av statsmedel beredes änkan Holmstedt och hennes minderåriga dotter. I avseende å beloppens storlek m. m. instämmer jag med statskontoret. Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

Departements-
chefen.

att avlidne lantmäteriauskultanten Sven Otto Emanuel Holmstedts änka Sigrid Vilhelmina Holmstedt, född Lundahl, samt makarnas minderåriga dotter Birgit må från och med den 1 januari 1920 å allmänna indragningsstaten uppbära årliga understöd, änkan med 500 kronor, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, samt dottern med 200 kronor till utgången av det år, varunder hon uppnått 18 års ålder.

Till vad föredragande departementschefen i de under 1—3 härovan antecknade ärendena hemställt, däruti statsrådets övriga ledamöter förenade sig, behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall och förordnade, att proposition i dessa ämnen skulle med den lydelse, bil. — vid detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Rune Thygesen.